

29. oktober 2010

Til kulturministeren

Serviceeftersyn af kunststøttestrukturen

STATENS
KUNSTRÅD
DANISH ARTS COUNCIL

Statens Kunstråd
H.C. Andersens Boulevard 2
DK-1553 København V
T: +45 33 74 50 80 / Fax: +45 33 74 45 45
kunstraadet@kunstraadet.dk
www.kunstraadet.dk

Kære kulturminister

Statens Kunstråd har, som ministeren vil vide, rejst en debat om vilkårene for kunststøtten i Danmark og for Statens Kunstråds virke. Formålet har været dels at skabe en fornyet politisk stillingtagen til kunststøttens overordnede idé og mål, dels at skabe en politisk forståelse af behovet for et gennemgribende serviceeftersyn af hele kunststøtteområdet.

I vore nabolande, England og Norge, er der skabt markante politiske visioner for kunsten, som skal gøre kunsten tilgængelig for flere borgere, og der er tilvejebragt de fornødne ressourcer til blandt andet at skabe forskningsbaseret viden om kunststøtten. Sådan et udspil savnes i Danmark. Her har den kunstopolitiske debat alt for ofte drejet sig om enkeltstående redningsaktioner for lukningstruede institutioner rundt om i landet. Det har været svært at se skoven for bare træer.

I sit brev af 21. maj 2008 til den daværende kulturminister lagde Statens Kunstråd på baggrund af en undersøgelse af rådet foretaget for Kulturministeriet op til en diskussion af rådets virke. Imidlertid gav Statens Kunstråds kritikpunkter ikke anledning til en egentlig politisk drøftelse ved den efterfølgende lovrevision.

På Statens Kunstråd og Statens Kunstfonds Repræsentantskabsseminar i oktober 2010 medgav ministeren, at kunststøttesystemet var et hus præget af endog mange tilbygninger og karnapper og efterlyste i den sammenhæng en konkretisering af de områder, som Statens Kunstråd fandt problematiske og utidssvarende. Kulturministeren efterlyste også et bedre ræsonnement for eventuelle forandringer.

Statens Kunstråd er naturligvis indstillet på at fremkomme med sådanne ræsonnementer, men finder, at det mest hensigtsmæssigt sker efter en samlet analyse af hele kunststøtteområdet, dets muligheder, dets mangler og dets styrker. Analysen bør inddrage såvel de områder, som støttes af Statens Kunstråd som de øvrige offentligt støttede områder inden for kunstarterne.

Statens Kunstråd anbefaler derfor, at kulturministeren sammen med Folketingets Kulturudvalg gennemfører en sådan analyse af hele kunststøtteområdet for at sikre det bedste udgangspunkt for visionære beslutninger samt at skabe gennemsigtighed og styrke kunstens position i samfundet.

Statens Kunstråd lægger op til en dialog med kulturministeren om et sådant analysearbejde med udgangspunkt i følgende anbefalinger:

1. Giv kunststøttestrukturen et serviceeftersyn. Den nuværende kunststøttestruktur er præget af en mangfoldighed af ordninger, knopskydninger, særhensyn og historiske omstændigheder, som ikke nødvendigvis længere sikrer det bedste kunststøttesystem.

Statens Kunstråd anbefaler derfor, at der foretages en analyse af det samlede kunststøttesystem med forslag til en eventuel revision for at sikre en tidssvarende, gennemskelig og effektiv støttestruktur. Det bør særligt sikres, at armslængdeprincippet, som på nuværende tidspunkt gennemhulles af øremærkninger og forskellig praksis fra sag til sag, tydeliggøres og gennemføres konsekvent i både stat og kommuner.

2. Alle skal kunne møde kunsten. Kunsten skal støttes på sine egne præmisser, men publikums mulighed for at komme i kontakt med kunsten skal øges i et samarbejde mellem kunstneriske institutioner og formidlere.

Særligt skal børn og unge møde kunsten som en selvfølgelig og integreret del af deres uddannelsesforløb. Den australske forsker Anne Bamford konkluderer i rapporten "The ildsjæl in the classroom", at en kunst-rig undervisning (art-rich education) udvikler børnenes kreative potentialer, samtidig med at det styrker indlæringssevnen generelt og fantasi, selvudfoldelse og selvtillid hos den enkelte elev. De praktisk-musiske fag bør styrkes i skolen og på seminarierne, ligesom børnene som minimum bør sikres at møde professionel kunst hvert år.

Statens Kunstråd anbefaler derfor et tæt og konkretiseret samarbejde mellem Kulturministeriet og Undervisningsministeriet bl.a. på baggrund af Bamford-rapportens anbefalinger.

3. Statens Kunstråd skal rådgive kulturministeren, Folketinget, kommunerne og andre, der træffer beslutninger, der kan fremme kunsten.

Statens Kunstråd anbefaler, at rådet som foreskrevet i Lov om Statens Kunstråd i langt højere grad inddrages som rådgiver for at styrke kunstfagligheden i den statslige og kommunale støttepolitik. For eksempel bør rådet inddrages i Kulturministeriets kommunale og regionale kulturaftaler.

4. Grundlaget for kunststøtten bør kvalificeres yderligere.

Der er i Danmark mangel på relevant forskningsbaseret viden om kunststøtteområdet.

Statens Kunstråd anbefaler derfor, at der oprettes en forskningsenhed, som kan levere dokumentation og specifikke analyser af det kunstsociologiske område.

5. Har Statens Kunstråd den rette struktur?

I forlængelse af sine overvejelser om behovet for en analyse af den samlede danske kunststøttestruktur har rådet stillet spørgsmålstejn ved, om den nuværende konstruktion af og rammebetingelser for Statens Kunstråd er de bedste til at sikre initiativ og nyskabelse til gavn for kunsthvet?

Rådet har drøftet forskellige mulige tiltag såsom:

- indgåelse af en flerårig politisk aftale om den samlede økonomiske ramme samt de overordnede mål for rådets støtte
- et opgør med de politiske øremærkninger af dele af kunststøttemidlerne
- en omfordeling af bevillingerne til råd og udvalg, samt
- en ændring af rådets rolle til et overordnet strategisk organ.

Rådet er delt i spørgsmålet om den bedste konstruktion, men det vil være naturligt, at de mulige løsninger blev vurderet i den anbefalede analyse af kunststøttestrukturen.

Statens Kunstråd håber, at ministeren snarest iværksætter en sådan analyse og ser frem til en konstruktiv dialog om den efterfølgende konkretisering af de mange elementer, som den bør indeholde. Rådet finder det dog yderst vigtigt, at hele kunststøtteområdet inddrages og at samtlige "karnapper og tilbygninger" grundigt gennemgås.

Med venlig hilsen

Formand for Statens Kunstråd
Mads Øvlisen